

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 26 Jan. 1881, kl. 10 f. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, med förslag till Förordning om tjuguårig häfd jemte andra dermed sammanhängande författningar; Gifven Stockholms Slott den 17 Januari 1881.

Sedan uti underdänig skrifvelse den 21 Maj 1875 Riksdagen, enär nu gällande lagbestämmelser i fråga om preskription för klander å jordafång icke kunde anses motsvara dermed afsedda ändamål, anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till förändrad lagstiftning i ämnet, samt berörda skrifvelse blifvit till Nya Lagberedningen för handläggning öfverlemnad, har Nya Lagberedningen den 27 December 1879 afgifvit förslag till förordningar i ofvanberörda ämne. Dessa förslag hafva derefter underkastats grundlagsenlig behandling i Högsta Domstolen och sedermera blifvit öfversedda och i några delar ändrade; och har Kongl. Maj:t funnit godt att de sålunda öfversedda förslagen till Riksdagens godkännande framlägga.

Med bifogande af Högsta Domstolens och Statsrådets i ämnet hållna protokoll, vill Kongl. Maj:t fördenskull, jemlikt 87 § Regeringsformen, till Riksdagens antagande öfverlemna närlagda förslag till:

- 1:o) Förordning om tjuguårig häfd;
- 2:o) Förordning om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom; samt

3:o) Förordning om tillägg till 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Nils von Steyern.

F ö r s l a g

till Förordning om tjugunårig häfd.

Med upphäfvande af Kongl. Förklaringen den 14 Maj 1805 angående lagens rätta förstånd och tillämpning i mål, som röra klander å fast egendom, samt af hvad 11 kap. 8 § Giftermålsbalken innehåller angående viss tid för talan om återvinning af hustrus egendom, som utan hennes samtycke blifvit af mannen såld, stadgas som följer:

1 §.

Har någon i god tro åtkommit fast egendom och den, efter vunnen lagfart, såsom egare besuttit utan afbrott under tjugu år, då må ej klander, som der- efter på grund af äldre rätt instämmas, emot häfden gälla.

2 §.

Halva två eller flere, hvar efter annan, såsom egare haft fast egendom i besittning utan afbrott under sammanlagdt tjugu år sedan lagfart å den förstes fång meddelades, vare emot den häfd klander, som på grund af äldre rätt efter nämnda tid instämmas, ej gällande, om den, som vid slutet af samma tid inne-

hade egendomen, eller annan, till hvilken den sedermera före klandrets instämmande öfvergått, var i god tro när han egendomen åtkom. Ej må dock, innan lagfart å senare innehafvares fäng blifvit beviljad, denne, ändå att han är i god tro, till sitt fredande från klander räkna sig häfd till godo utan så är att föregående innehafvaren, om han suttit i egendomen qvar då klandret anställdes, kunnat derifrån på grund af häfd enligt nu stadgade grunder sig värja.

3 §.

Väckes klander å fäng, hvarå lagfart skett före den dag då denna förordning träder i kraft, må ej besittning, som före samma dag egt rum, räknas innehafvaren till godo; ej heller må, der lagfarten är avslutad tidigare än den 1 Januari 1876, besittningen tillgodoräknas för tid, som förflutit innan anteckning om fånget och fastan jemlikt 22 § i förordningen angående lagfart å fäng till fast egendom skett i lagfartsprotokollet.

4 §.

Nu är egendom, när den genom klander återvinnes, besvärad med inteckning, som tillkommit sedan egendomen blef rätte egaren afhänd; hade, då klandret instämndes, egendomen varit ur hans hand under mer än tjugu år efter det annan erhållit lagfart och i fall, som afses i 3 §, der utsatta tid för besittnings tillgodoräknande inträdt; då hafve den, som egendomen återvunnit, ingen talan å inteckningen utan så är att den blifvit beviljad efter det klandret instämndes eller ock inteckningshafvaren ej var i god tro när han inteckningen åtkom.

5 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 Januari 1882. Är fast egendom dessförinnan afhänd rätte egaren, skall hittills gällande lag tillämpas, om på grund deraf frihet från klander vinnes tidigare än enligt nya lagen; ej må dock genom denna lag upphäfdt stadgande om klandertid af natt och år ega tillämpning med mindre att jemväl det förhållande, hvarifrån nämnda klandertid räknas, inträffat innan nya lagen trädde i kraft.

F ö r s l a g

till Förordning om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875
angående lagfart å fång till fast egendom.

Härigenom stadgas att Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom skall i nedannämnda delar erhålla följande förändrade lydelse:

7 §.

När lagfart sökes, skall förre egarens laga åtkomst styrkas och i protokollet tecknas. Innan förre egarens åtkomst blifvit styrkt, må ej, utom i fall, hvarom här nedan skils, den sökta lagfarten beviljas.

10 §.

Kan till följd af de i 6, 7, 8 och 9 §§ givna föreskrifter sökt lagfart ej beviljas, eller finnes sökandens rätt vara tvistig, eller möter, enligt den i 18 § nämnda bok eller eljest, mot bifall till ansökningen annat hinder, som icke är af beskaffenhet att den jemlikt 5 § gonast bör afslås, förklara Rätten ansökningen hvilande i afbidan på hindrets undanrödjande. Tvist, som bör afdömmas innan ansökningen slutligen pröfvas, skall, om den ej redan är vid domstol anhängig, af Rätten förvisas till särskildt utförande i laga ordning.

Är lagfartsansökning förklarad hvilande till följd af hinder, hvarom i 7 § förmäles, skall kungörelse derom af Rätten utfärdas, om sökanden det äskar. Varder ej, efter det genom sökandens försorg nämnda kungörelse tre gånger, minst en månad mellan hvarje gång, blifvit så väl införd i allmänna tidningarna som ock, när fråga är om egendom å landet, uppläst i tingslagets kyrkor, klander å fånget instämt samt i Rättens lagfartsprotokoll antecknad inom tio år efter sista kungörandet; och förekommer ej heller eljest anledning att annan eger bättre rätt till egendomen; då må den omständighet att förre egarens åtkomst ej styrkes icke vidare utgöra hinder för lagfartans beviljande, der det visas att sökanden eller han och hans rättsinnehafvare oafbrutet under nämnda tio år varit i mantals- och skattskrifningslängd upptagne såsom egare till fastigheten. Innan i ty fall ansökningen bifallas må, skall kronans ombudsman i orten deröfver höras.

22 §.

Der enligt lag eller författning något rättsförhållande är beroende deraf, att uppbud skett, skall hvad sålunda om uppbud är stadgadt gälla om lagfart, som enligt denna förordning beviljas.

Kommer någon, som å sitt fång erhållit fasta, och visar för Rätten upp sin fångeshandling jemte bevis att fasta meddelad är, låte Rätten anteckning om fångets och fastans göras i lagfartsprotokollet och i den bok, som omförmäles i 18 §.

F ö r s l a g

**till Förordning om tillägg till 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875
angående inteckning i fast egendom.**

Härigenom stadgas att 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom skall erhålla följande förändrade lydelse:

60 §.

Har i egendom, som genom kländer från innehafvaren vinnes, inteckning skett, sedan egendomen kom ur rättägarens hand; vare inteckningen ogild. Huru i visst fall den, som egendomen återvunnit, ej må ega att å sådan inteckning tala, derom är särskildt stadgadt.

*Utdrag af Protokollet öfver Justitiedepartementsärenden, hål-
let inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms
Slott Tisdagen den 13 April 1880,*

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: ALMQVIST,
Herr THYSELIUS,
LOVÉN,
Friherre VON OTTER,
FORSSELL,
ROSENSVÄRD,
VON STEYERN.

Chefen för Justitiedepartementet, Statsrådet Almqvist, anmälde i underdånighet:

1:o.

Nya Lagberedningens underdåniga skrifvelse den 27 December 1879, hvarmedelst öfverlemnats följande af Beredningen utarbetade lagförslag:

- 1:o. Förordning angående tioårig och tjuguårig häfd;
- 2:o. Förordning om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom;
- 3:o. Förordning om tillägg till 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom;

jemte motiv dertill samt den skiljaktiga mening, som vid frågans behandling inom Beredningen yppats.

Hans Maj:t Konungen förordade, i enlighet med Statsrådets tillstyrkan, att öfver ifrågavarande lagförslag Högsta Domstolens utlåtande skulle, för det ändamål § 87 Regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet införas.

Ex protocollo

Carl Boheman.

*Afskrift af Protokoll öfver Lagärenden, hållet uti Kongl. Maj:ts
Högsta Domstol Tisdagen den 23 November 1880.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: Friherre LEUBHUSEN,
CARLSON.
OLIVECRONA,
HUSS,
VON SEGEBADEN,
HERNMARCK.
VEDBERG.

Sedan, jemlikt Högsta Domstolens beslut den 22 nästlidne April, de till Högsta domstolens utlåtande remitterade förslagen till förordningar:

Angående tioårig och tjuguårig häfd;

Om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom; samt

Om tillägg till 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom,

cirkulerat emellan Högsta Domstolens ledamöter; så företogs nu detta ärende till slutlig behandling; varande ett tryckt exemplar af förslagen detta protokoll bilagdt.

I fråga om *förslaget till förordning angående tioårig och tjuguårig häfd* voro Justitieråden *Friherre Leuhusen, Carleson, Olivecrona, Huss, Hermmarck och Vedberg* ense deruti, att för de i förslagets 1, 2 och 3 §§ nämnde olika fall borde stadgas enahanda häfdetid, hvilken Justitieråden *Friherre Leuhusen, Carleson, Olivecrona, Hermmarck och Vedberg* på de skäl, som i det särskilda yttrande, hvilket vidfogats Nya Lagberedningens förslag i ämnet, blifvit anförda, samt Justitieråden *Friherre Leuhusen och Carleson* jemväl med hänsyn till den omständigheten, att, innan fastighets- eller lagfartsböcker blifvit allestädes i riket införda, lagfarten saknade den offentlighet, som häfdetidens förkortande förutsatte, ansågo böra bestämmas till tjugu år; i följd hvaraf författningens rubrik borde enligt samma Justitieråds åsigt ändras; hvaremot Justitierådet *Huss*, med afseende å de skäl, som af Nya Lagberedningen blifvit anförda till stöd för häfdetidens förkortning, ansåg densamma numera kunna, utan åsidosättande af nödig försigtighet, bestämmas för alla ifrågavarande fall till tio år, i öfverensstämmelse hvarmed förordningens rubrik borde ändras.

Justitieråden *Friherre Leuhusen, Carleson, Olivecrona och Huss* voro äfven — Justitierådet *Huss* dock under hänvisning till sin särskilda mening i afseende å häfdetiden — ense deruti, att, på de i förenämnda särskilda yttrande anförda skäl, 1 och 2 §§ i förslaget borde anordnas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den i samma yttrande föreslagna ordalydelse, 3 § utgå samt de efterföljande paragrafernas nummerordning 4, 5 och 6 förändras till respektive 3, 4 och 5. Häruti instämde jemväl Justitieråden *Hermmarck och Vedberg* med förbehåll, att sista punkten i den af Nya Lagberedningens Ordförande föreslagna 2 § utginge och med anmärkning af Justitierådet *Vedberg*, att, då i dessa paragrafer ordet "klander", ensamt för sig, ej utmärkte, att här endast vore fråga om klander å fång till fast egendom, hvilket, om det än af förslagets ingress gjordes antagligt, ej heller framginge af förslagets rubrik och i öfrigt endast indirekt antydde i de om undantagsfall handlande 4 och 5 §§ enligt paragrafnummern i Nya Lagberedningens förslag, ett förtydligande i detta afseende kunde vara af nöden.

Justitierådet *von Segebaden* yttrade, att han, som på de af Nya Lagberedningen i motiven till förslaget anförda skäl, ansågo sig kunna tillstyrka, att för de fall, som omtalas i 1 och 2 §§, häfdetiden, på sätt af Nya Lagberedningen är vordet föreslaget, bestämmes till allenast tio år, lemnade förslaget utan anmärkning.

I afseende å förslagets redaktion yttrade slutligen Justitierådet *Olivecrona*: I en lag är det säkerligen icke utan all vigt att ett konsekvent och exakt språkbruk iakttages. En lag, som felar häremot, föranleder lätteligen tvifvelsmål om lagstiftarens rätta mening med de af honom valda ordalag, när för samma sak icke samma uttryck användas, utan varieras, såsom då det i förslagets §§ 1 och 2 heter "utan afbrott" men i § 3 "oafbrutet" och i § 1 "såsom egare besittit", men i § 2 deremot "såsom egare haft i besittning" eller blott "besittit". Endera af

dessa ordställningar bör begagnas för att utmärka den tanke, som lagstiftaren skall uttrycka, men alla variationer undvikas. Den i § 1 begagnade frasen: "då må ej klander emot häfden gälla", eller såsom det i § 3 säges: "vare emot den häfd klander ej gällande" torde svårligen kunna betraktas såsom med svenskt språkbruk fullt öfverensstämmande. Ett klander gäller nemligen alltid hvad det kan gälla; men då meningen här är, att ett klander, som afser (gäller) åtkomsten af fast egendom, skall vara utan laga verkan, bör sådant också med tydliga ord utsägas.

I fråga om *förslaget till Förordning om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom* anmärktes vid 2 mom. af 10 § af Justitieråden *Olivecrona* och *Huss*, att redaktionen af nämnda moment syntes böra i någon mån förändras, emedan den i sagda moment intagna allmänna föreskriften, att den i anledning af gjord lagfartsansökning, hvaremot hinder enligt 7 § mött, af rätten utfärdade kungörelse skall i tingslagets kyrkor uppläsas, icke egde tillämpning i stad.

Justitieråden *Olivecrona*, *Huss*, *Hernmarck* och *Vedberg* ansågo det böra i 22 § uttryckas, att den här föreslagna anteckning skulle ega rum endast för det fall, att den, som visade upp sin fångeshandling, tillika begärde, att sådan anteckning skulle ske; hvarjemte bemälde Justitieråd anmärkte, att, då med förslaget afsåges att åt fånget bereda den offentlighet, som lagfart medförde, men värdet af lagfart, såsom medel att få fånget allmänneligen känt, väsentligen berodde derpå att enligt 17 § i lagfartsförordningen lagfarten kungjordes i tryck och å landet upplästes i kyrkorna, ett dylikt förfaringssätt äfven här borde föreskrifvas.

I öfrigt lemnades förslaget utan anmärkning.

Vid *förslaget till Förordning om tillägg till 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom* anmärkte Justitierådet *Huss* att, då ordet "huruledes" torde vara liktydigt med orden "på hvad sätt", uttrycket "huruledes" någon ej må ega att tala syntes vara något oegentligt.

I öfrigt lemnades förslaget utan anmärkning.

Enligt protokollet

E. Adlersträhle.

*Utdrag af protokollet öfver Justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott
Måndagen den 17 Januari 1881,*

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre HOCHSCHILD,
Stadsråden: LOVÉN,
 VON STEYERN,
 Friherre VON OTTER,
 TAUBE,
 HEDERSTIERNA,
 HAMMARSKJÖLD,
 RICHERT,
 THEMPTANDER,
Justitieråden: OLIVECRONA,
 LINDHAGEN.

Chefen för Justitiedepartementet Statsrådet von Steyern anmälde i underdånighet:

1:o.

Nya Lagberedningens förslag till Förordningar;
angående tioårig och tjuguårig häfd;
om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom; samt
om tillägg till 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom;
öfver hvilka förslag Högsta Domstolens utlåtande blifvit för det ändamål 87 § Regeringsformen omförmäler infordradt.

Efter att hafva redogjort för innehållet af Nya Lagberedningens förslag jemte dervid fogade särskilda mening af Beredningens ordförande, äfvensom för de i Högsta Domstolen vid förslagets granskning afgifna yttranden, anförde Departementschefen:

”I fråga om förslaget till förordning angående tioårig och tjuguårig häfd hemställer jag, under åberopande af de af Nya Lagberedningens ordförande samt af Högsta Domstolens fleste ledamöter anförda skäl, att häfdetiden måtte för alla

förekommande fall bestämmas till tjugu år, samt §§ 1, 2 och 3 i Beredningens förslag utbytas mot de af Beredningens ordförande föreslagna §§ 1 och 2, i öfverensstämmelse hvarmed förslagets rubrik då ock borde ändras.

I anledning af den af två ledamöter i Högsta Domstolen gjorda anmärkning vid hvad Lagberedningen föreslagit i fråga om förändrad lydelse af 10 § i lagfartsförordningen, synes mig, då uppläsning i stadskyrkorna af der omförmälda kungörelse icke torde vara af praktisk betydelse, paragrafens redaktion böra så förändras, att deraf tydligare framgår — hvad ock utan tvifvel är förslagets mening — att kungörelse bör uppläsas i kyrkan endast då fråga är om fastighet å landet.

Det af åtskillige ledamöter i Högsta Domstolen föreslagna tillägg till 22 § af samma förordning, afseende att der föreskrifna anteckning i lagfartsprotokoll och fastighetsbok af fasta, som meddelats före år 1876, borde i tryck kungöras och i kyrkorna uppläsas, på sätt i 17 § af lagfartsförordningen sägs, synes mindre behöfligt, enär offentliggörande af det antecknade fånget enligt förutgållande författningar redan skett, då uppbud derå meddelades, samt det af Lagberedningen uppgifna ändamål med stadgandet i denna paragraf synes vunnet utan ett sådant förnyadt kungörande.

I öfverensstämmelse härmed, och då jag mot Lagberedningens förslag i öfrigt icke funnit något att erinra, får jag hemställa att Eders Kongl. Maj:t tacktes enligt 87 § Regeringsformen till Riksdagens antagande öfverlemna omförmälda vid detta protokoll bilagda förslag till

1:o. Förordning om tjuguårig häfd;

2:o. Förordning om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom; samt

3:o. Förordning om tillägg till 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom“.

Justitierådet Olivecrona åberopade hvad han vid förslagens granskning i Högsta Domstolen yttrat.

På tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter tacktes Hans Maj:t Konungen bifalla föredragande Departementschefens hemställan; och skulle proposition i ämnet af det innehåll bilagan litt. A till detta protokoll utvisar till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.